

Nieuwsbrief Landelijk Meetprogramma Nachtvinders

7-7-2022

Rik Weaver

Jurriën van Deijk, José Kok

Voor u ligt weer de nieuwsbrief van het meetnet nachtvinders. In de maand juni is uiteraard veel gebeurd omtrent nachtvinders. In deze nieuwsbrief willen we u weer een beetje bijpraten wat er in de afgelopen maand zoal is gebeurd op het gebied van nachtvinders. Er zijn in totaal in juni 2022 tot nu toe op **627** meetpunten **39.870** nachtvinders geteld, verdeeld over **760** soorten. Dit waren **419** macro's en **341** micro's.

De nachtvindernacht was weer een groot succes, hier vindt u daar meer informatie over:

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=29413>

Dank aan iedereen die mee heeft gedaan!

Figuur 1: Een laken vol met groene eikenbladrollers bij Vlagtwedde, 17 juni 2022. (foto Rik Weaver)

Groene eikenbladrollers in de maand juni

In de vorige nieuwsbrief was al te lezen dat in de maand mei veel groene eikenbladrollers waren geteld, namelijk 414 stuks. Nu neemt nog niet iedereen de micro's mee, dus het werkelijke totaal dat gevangen is zal hoger liggen. In de maand juni zijn er in met meetnet 5464 groene eikenbladrollers (*Tortrix viridana*) geteld! Het lijkt er dus op dat de groene eikenbladroller in 2022 een erg goed jaar kent, hopelijk valt dit aankomende jaren ook terug te zien aan de hand van jullie tellingen! Soorten die ongeveer tegelijk pieken met de groene eikenbladroller, en op sommige plekken ook vrij massaal kunnen vliegen zijn de

gevlamde bladroller en de zonneproetbladroller. In het meetnet waren deze soorten qua aantal ook goed vertegenwoordigd met 459 exemplaren voor de zonneproetbladroller en 831 gevlamde bladrollers.

Terugblik nachtvinders in juni 2022

In juni is er ook weer veel geteld, maar liefst op 627 verschillende locaties! totaal zijn er van 22 soorten meer dan 400 individuen waargenomen (tabel 1). Naast het aantal exemplaren staat er ook op hoeveel meetpunten elke soort is waargenomen. Opvallend is dat er deze maand een microvinder met stip op nummer 1 staat, de groene eikenbladroller. Wat ook opvallend is, is dat het zwart beertje in de top 22 staat (plek 18). Normaal gesproken wordt deze soort een stuk minder in aantal gevangen. De soort beleeft in 2022 een piekjaar en dat is ook in jullie meetresultaten terug te zien!

Tabel 1. Soorten waarvan meer dan 400 exemplaren zijn waargenomen in juni 2022

ranking	soortnaam	wetenschappelijke naam	group	Aantal ex	Aant loc
1	groene eikenbladroller	<i>Tortrix viridana</i>	micro	5464	181
2	gewone worteluil	<i>Agrotis exclamationis</i>	macro	2287	319
3	witte tijger	<i>Spilosoma lubricipeda</i>	macro	1654	342
4	gewone breedvleugeluil	<i>Diarsia rubi</i>	macro	1490	236
5	gewone grasmot	<i>Chrysoteuchia culmella</i>	micro	1233	156
6	gewone stofuil	<i>Hoplodrina octogenaria</i>	macro	977	208
7	huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>	macro	966	148
8	gevlamde bladroller	<i>Archips xylosteana</i>	micro	831	110
9	zwarte-c-uil	<i>Xestia c-nigrum</i>	macro	647	145
10	houtspaander	<i>Axylia putris</i>	macro	645	70
11	taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	macro	550	196
12	stompvleugelgrasuil	<i>Mythimna impura</i>	macro	527	133
13	morpheusstofuil	<i>Caradrina morpheus</i>	macro	520	183
14	gewone witvlakbladroller	<i>Hedya nubiferana</i>	micro	477	109
15	grijze stipspanner	<i>Idaea aversata</i>	macro	465	159
16	groente-uil	<i>Lacanobia oleracea</i>	macro	464	125
17	geogde worteluil	<i>Agrotis clavis</i>	macro	460	153
18	zwart beertje	<i>Atolmis rubricollis</i>	macro	459	81
19	zonneproetbladroller	<i>Aleimma loeflingiana</i>	micro	459	105
20	zwartkamdwergspanner	<i>Gymnoscelis rufifasciata</i>	macro	453	172
21	gerande spanner	<i>Lomaspilis marginata</i>	macro	436	123
22	gele tijger	<i>Spilosoma lutea</i>	macro	418	126

Opmerkelijke waarnemingen in juni

Uiteraard zijn er in deze maand ook waarnemingen gedaan van zeldzame of zeer zeldzame vlinders in het meetnet. Hieronder volgen enkele soorten.

In Beek (Limburg) werd op 24 juni een groene geelvleugeluil (*Polyphaenis sericata*) gevangen. Deze soort is zeer zeldzaam in Nederland, en is in 2013 pas voor de eerste keer waargenomen. De laatste jaren lijkt de soort zich wat uit te breiden in Limburg. Extra leuk natuurlijk dat deze soort nu ook in het meetnet is gevangen!

Figuur 2: Een groene geelvleugeluil, gevangen in Beek (foto Ger Stoffer)

Op 19 juni ving een teller uit het meetnet een moerasbos-uil (*Acronicta strigosa*) in zijn tuin. Deze soort is zeer zeldzaam in Nederland, en wordt verspreid over het hele land slechts af en toe waargenomen. Gelukkig kon de vlinder goed gedocumenteerd worden!

Figuur 3: Luc Stroman uit Vaals ving op 19 juni de moerasbos-uil in zijn tuin. (foto Luc Stroman)

Bosbesbruintje, een buitengewoon goed jaar!

Je hebt van die soorten die af en toe een piek kennen in hun voorkomen. In 2022 waren er weer een aantal soorten die piekten. In de maand juni was dit voornamelijk het bosbesbruintje, maar het klein avondrood en zwart beertje deden het in verhouding tot voorgaande jaren ook erg goed. Het bosbesbruintje (*Macaria brunneata*) is een typische soort die ééns in de zoveel jaren piekt. In andere jaren kan de soort zo goed als afwezig zijn. In de niet-piekjaren komt het bosbesbruintje voornamelijk op de hoge zandgronden voor in Gelderland en Overijssel. Voornamelijk in bossen met veel (de naam zegt het al) bosbes in de ondergroei. In juni 2022 werd deze soort echter ook ver buiten zijn gebruikelijke verspreidingsgebied waargenomen. Bijvoorbeeld in de klei- en veengebieden in het westen van het land, en ook in noord-Groningen werd de soort gevangen. In de resultaten van het meetnet zien we dat het bosbesbruintje regelmatig gevangen werd in juni: in totaal werden er 68 exemplaren gevangen verdeeld over 48 meetpunten.

Figuur 4: Een bosbesbruintje, aangetrokken door de LEDstrip van een LedEmmer. (foto Arjen van Gilst)

Bijzondere micro's waargenomen

Naast de vele macro's werden er door enkelen ook weer micro's geteld in het meetnet. In het vervolg op de vorige nieuwsbrief willen we ook in deze editie weer aandacht geven aan de micro's.

Op 7 juni werden op vliegveld Deelen een aantal bremscheutboorders (*Anarsia spartiella*) gevangen met LedEmmers. De rups van deze soort leeft in de jonge twijgen van verfbrem en gaspeldoorn en wordt over het hele land op slechts enkele locaties waargenomen. Vergeleken met de andere twee scheutboorders (esdoorn- en perzik-) is de bremscheutboorder vrij egaal van kleur.

Figuur 5: Eén van de gevangen bremscheutboorders op vliegveld Deelen (foto Jorian Eijkelboom)

Op 15 juni werd nabij Eindhoven een witsnuitbladroller (*Pandemis cinnamomeana*) gevangen met een LedEmmer. De witsnuitbladroller is een zeer zeldzame soort in Nederland en wordt eigenlijk enkel in de zuidelijke helft van het land waargenomen. De soort lijkt veel op andere soorten uit het genus *Pandemis*, maar kenmerkt zich door het witte snuitje. Obsidentify maakt hier met 99,7 procent zekerheid een kersenbladroller van....

Figuur 6: Een witsnuitbladroller, rustend op de trechter van de LedEmmer (foto Rik Wever)

Op 6 juni werd in Groningen een vikingmot (*Ostrinia palustralis*) gevangen met een LedEmmer. In 2011 werd de eerste waarneming van deze soort gedaan in Nederland bij Sellingen, en sindsdien heeft de vikingmot zich vrij snel verspreid over de noordelijke provincies. De vikingmot is kenmerkend door zijn felle kleuren (roze en geel) en is groot voor een micro. De rups leeft in de stengels van waterzuring.

Figuur 7: In de maanden mei en juni kan je in de noordelijke provincies de zeldzame vikingmot tegenkomen. (foto Dietrich Meijer)

Tellers gezocht voor zonneparken en de Ooijpolder

In een van de vorige nieuwsbrieven hebben we een oproep gedaan aan onze tellers om zich aan te melden voor de dag- en/of nachtvlindermonitoring op een van de deelnemende zonneparken die verspreid liggen over heel Nederland. Voor een aantal parken hebben we hier al enthousiaste tellers voor gevonden, maar we zijn nog hard op zoek naar mensen die graag dag- en/of nachtvlinders willen monitoren op de zonneparken in de buurt van Apeldoorn, Hardenberg, Helmond, Goes, Tholen, Volkel en Wagenborgen. Voor het zonnepark bij Haringvliet zoeken we nog een enthousiaste nachtvlinder teller. Per park worden er twee dagvlinderroutes en twee nachtvlindermeetpunten aangemaakt. Hierbij aansluitend zoeken we ook nog tellers voor de energietuinen bij Assen en Montfoort. Daarnaast zoeken we ook nog altijd een paar enthousiaste tellers om zich aan te melden voor de dag- en/of nachtvlindermonitoring in de Ooijpolder bij Nijmegen. Aanmelden voor een van deze locaties of eerst meer informatie opvragen kan via meetnet@vlinderstichting.nl. Voor het nachtvlindermeetpunt wordt er gezorgd voor een LedEmmer in bruikleen.

Rupsen zoeken van de zeldzame teunisbloempijlstaart

In Nederland komen twee wettelijk beschermde nachtvlinders voor: de Spaanse vlag en de teunisbloempijlstaart. Omdat het wettelijk beschermde soorten zijn, willen we goed weten hoe het gaat met deze soorten, maar ook meer te weten te komen over hun voorkomen. Daarom roepen we iedereen op om op zoek te gaan naar (rupsen van) de teunisbloempijlstaart. Op [deze pagina](#) staat meer informatie over deze soort en hoe en waar je deze het makkelijkst kunt vinden. Omdat we de uitbreiding van de soort en de (verandering in) de aantallen van de soort in kaart willen brengen, willen we op een gestandaardiseerde wijze gegevens verzamelen. Daarom willen wij iedereen oproepen om te gaan helpen om de soort te zoeken. Dit kan eenvoudig door een kwartier lang op een plek met de waardplanten te gaan zoeken. Download hiervoor de ButterflyCount app (gratis voor iOS en Android) en voer je gegevens in!

Figuur 8: De rupsen van de teunisbloempijlstaart kunnen groen of bruin zijn (afhankelijk van de leeftijd).

In de media

- [Nieuwe bronswesp in Nederland is de natuurlijke vijand van de eikenprocessierups](#)
- [Spinselmotten worden verward met eikenprocessierupsen](#)